

God Jul

Nästan dagligen dimper det ner i lamproschyren i brevlådan: "video NU - före den nya skatten!" "Jul med tradition" säger varuhuset, när det menar: "Köp så mycket som möjligt!" Även om man bestämt att hålla så är det lätt att dras in i kommersen.

Var går gränsen mellan det vi tror att vi *måste* göra inför julen och det vi verkligen *behöver* göra? Det måste ju var och en upptäcka för sig själv i en stund av eftertanke.

Ett tema i det här numret är vad vi gör med stressen och hur vi får plats för det oväntade som kan komma som en gåva till oss. Kanske är det detta som julen *egentligen* handlar om.

Jag är stressad och arg. Inte därför att jag har så mycket att göra. Nog blir det en massa tunga och vassa paket i Sverige den här julen, fast man pratar om depression. Men jag är van att kånka på alla era paket.

Nej, jag är stressad därför att Invandrarverket bara vill släppa in mig i Sverige om jag minskar 16 kilo! Det är för att hålla takt med devalveringen, säger dom. Men hur ska jag hinna det före den 24 december?

Jag är också stressad därför att Kennelklubben ska ha skrivit till Invandrarverket att dom inte ska släppa in Rudolf, min ren med den röda mulen. Dom beskyller mig för att ha målat

hans mule röd, precis som dom beskyller vinnaren i kenneltävlingen för att ha målat sin hunds nos svart. Vilken förolämpning mot rödmulige Rudolf, världens meste kändis inom rensektionen! T o m i Sovjet där man inte tror på tomten, älskar man Rudolfs partitroget röda mule.

Men framför allt är jag stressad för att ni svenskar angriper det viktigaste i världen: GRÖTEN. Jag läser i tidningen att Olof frågat i riksdagen: "Vem vill kaka gröt och blodpudding varje dag?" Som om det vore något fel med att äta gröt. Det förvånar mig verkligen att Olof, som ju ändå bor i Vällingby, inte tycker om gröt. Han vill ha lövbiff i stället.

Lasse har tagit gröten i för-svar. Han säger i riksdagen att han blivit 192 cm lång på att kaka gröt. Det är ju bra att han tror på gröten. Men det tråkiga är att han inte tror på Tomten. Varför kan ni inte skaffa er politiker som tror på både gröten och Tomten? Om ni gör det har ni botat min stress. Mitt råd till er är enkelt och kärnfullt:

"Ät gröt ni bara, mer och mera så slipper ni att devalvera!"

Sen stressar det mej att jag inte vet var ni står nånstans med er moral. För länge sen var moralen inne. Barnen fick lära sig "När var och en sin syssla sköter, då går det väl, evad oss möter" och "Den som spar han har", "Morgonstund har guld i mund" och så vidare. Sen blev moralen ute. Då sa man:

Forts. sid. 2

Tomtestress

Temasidor om stress: Jäktets ande

— Skynda dig att bli färdig!
Fattar du inte att vi har bråttom.
Vi måste passa tiden!

Nej, femåringen fattar inte varför vi måste passa tiden, just när han nästan har byggt färdig legobilen. Ibland är det otroligt hur mycket han skall hinna med mellan det han tar på sig tröjan och stövlarna. Det är precis som om det finns en inbyggd reaktion i barn mot detta att "passa tiden". Då blir jag stressad.

Det finns en yttre stress och en inre stress. Den yttre är egentligen inte så svår att komma tillrätta med. Det är en fråga om att prioritera, inte tro att jag måste göra allt.

Någon har sagt att om man skall förflytta en grupp människor från en punkt till en annan så tar det nästan en halvtimme längre än om man själv skall förflytta sig samma sträcka. Och det gäller i högsta grad om man har att göra med barn. Det är en fråga om att planera i tid och börja i tid.

Den inre stressen är kanske svårare att komma åt och den är svårare att se för andra. Om jag kommer flängande i sista minuten så ser andra det, men de ser inte lika lätt den stress jag har inombords.

Jag läste just i en bok:
"Jäktets ande är dödsfiende

till stillheten i själen."

Vad är jäktets ande? Det har egentligen ingenting att göra med det yttre eller om jag har mycket att göra, utan enbart med hur jag är inombords. Man kan jobba hårt och känna lugn och tillfredsställelse inombords och man kan ha lite att göra och känna stress.

Den inre stressen behöver jag träna mig att bearbeta. Jag behöver stanna upp och tänka efter och ärligt sortera ut inför mig själv: "Varför är jag så här? Vad är orsaken? Har jag planerat in för mycket? Försöker jag infria någon annans förväntningar på mig eller ställer jag för stora krav på mig själv? Har jag blivit sårad av vad någon har sagt eller har jag sårat någon annan?"

Där är en stund av stillhet ovärderlig. Att stanna upp och tänka efter och sortera ut.

När man är så stressad att man inte tror att man har tid att stanna upp, det är då man behöver det mest.

Livssituationen ändrar sig hela tiden och i varje situation är det precis som om stressen för det mesta kommer med som ett brev på posten. Man har inte löst den en gång för alla. Men det går i varje situation. Det är en trygghet att veta.

Ann-Kristin Sämbrink

Det talas om "svek" och "bisatsmoral" och att Olof "gör moralisk bankrutt". Hur vill ni egentligen ha det? Jag blir stressad av rädsla för att snubbla över någon moralisk bisats eller trampa på någons moraliska liktorn när jag går omkring med mina paket.

Rudolf och jag önskar er alla God Jul med följande julklappsvers:

*Från Tomten—numera en smal en—
och Rudolf med knallröda mulen:
Avlusa den svenska moralen,
avstressa den jobbiga julen!*

Tomten

Plats för det oväntade

Efter många vistelser i vårt lands nordligaste delar började jag undra vad det var som gjorde att folk verkar ha mera tid för varandra där. Det finns mera rymd kring människorna där och man jäktar inte alls på samma sätt som vi gör i Sydsveriges storstäder.

Om man i Norrland far för hälsa på någon vän så är det givet att man stannar länge nog för både kaffe och måltid och kanske till och med att man stannar över natt. Man hinner *vara tillsammans* och leva sig in i varandras liv ett slag och man verkar ha plats i hjärtat att ta in vad den andre går och tänker på.

Vad är hemligheten? Jo, man planerar, nästan omedvetet, för det oväntade. Man fyller inte sin dag så full att när en oväntad gäst står på trappan man inte kan välkomna honom in med ett glatt och fritt hjärta. Vi som bor i stora städer och jäktar hit och dit har ofta våra dagar så väl planerade och inrutade att när det oväntade sker blir vi alldeles omkullslagna av stress, hysteri och gnäll.

Kunde vi lära av folket i norr att *alltid* lämna lite plats i vår dag för det vi inte räknat med, en vän i nöd kanske. Och visar det sig att inget "oväntat" sker så tror jag inte det gör någon skada att vi då får lite extra tid. Då kan man ju själv göra ett oväntat besök, ringa det där samtalet eller skriva det där brevet man skulle skrivit för två månader sen. Mest av allt skulle det innebära att vi börjar välkomna det som "stör" vår vardagsrutin.

Elisabeth Peters

Tomtestress

Forts. fr. sid. 1

"Inflationen tar allt du spar, den som lånar, han har mycket kvar".

Och så blev det tyst kring moralen. Fast runtom i världen sa man att Sveriges moral var skral.

Men nu är moralen inne igen. Tidningarna är fulla av den, i varje fall den moral som *andra* borde ha.

En icke-experts funderingar:

Normer och stress

Stress kan orsakas av yttre press, i situationer sådana som i Libanon eller Nordirland, eller av inre press och mera personliga förhållanden. Det skulle knappast vara möjligt eller önskvärt att avlägsna alla stressfaktorer. Men kan vi lära något om att leva under press och eventuellt hjälpa vänner som är stressade? Den engelske läkaren John Lester tog upp frågan under ett informellt seminarium i Caux i somras. Här ges ett kort referat:

Några indikationer på stress:

Alkoholmissbruk. Förbrukningen har ökat till det dubbla på några få år i Storbritannien.

Nikotinmissbruk.

Man äter för mycket.

Olika sjukdomar, i synnerhet hjärtsjukdomar, den främsta dödsorsaken i den västliga världen, och nervösa åkommor. Förbrukningen av lugnande medel har sexdubblats på 25 år i Storbritannien.

Skilsmässor, som har sexdubblats på 20 år.

Konfliktsymtom som barn- och hustrumisshandel.

Som icke-expert vill jag ta fram de fyra absoluta moralnormerna för att försöka identifiera några typiska stresspunkter.

DUBBEL BOKFÖRING

Den första tanke som slog mig när jag provade experimentet att lyssna till Gud var: "Sluta fuska när du spelar tennis med din syster!" (Jag brukade ropa "ute" oavsett om bollen var utanför eller strax innanför linjen.) Bagatellartat? Knappast. Det avslöjade nämligen två egenskaper hos mig: oärlighet och ärelystnad.

Den andra tanken jag fick var att jag skulle tala med mina föräldrar om vissa saker jag hade dolt för dem.

Någon säger kanske att det är *alltför* svårt att vara helt ärlig. Men om man slipper leva två liv genom att det man säger och det man gör är samma sak, så slipper man ifrån många problem. Vi har hört om affärsmanen som hade dubbel bokföring och om fackföreningsmannen som stoppade undan åt sig själv pengar som kom in till förbundskassan efter det att den hade blivit avstämd. Och vi hörde om den frihet de hade upplevt när de hade gjort rätt för sig.

En talare vill ofta göra ett extra bra inlägg. Inte av hänsyn till åhörarna utan för att han själv ska framstå i en fördelaktig dager. Detta händer med en man som jag och det händer nästan jämt med politikerna. Det är en enorm press, om man inte inser vilka motiv man har och är ärlig om dem.

EN SÅRAD GENERATION

Vad är *renhet*? Besvärande ofta är det vad man för ögonblicket är rädd för att det kan vara! Det är med hjälp av Guds ledning som vi kan förstå vad renhet betyder i praktiken. De som sprider uppfattningen att det inte spelar någon roll vad man företar sig, att man aldrig bör känna skuld, de anar inte vilken press de lägger på andra.

Vi har rädslan hos unga flickor. En del av dem använder p-piller ända ner i 14-årsåldern. Rädslan för att de ska förlora sin pojkvän eller att föräldrarna ska få reda på det. Rädslan för graviditet, för att förhållandet ska ta slut, att de aldrig ska få fast sällskap eller att de inte ska bli gifta. Rädslan för abort och följderna av en abort. Sedan har vi ångesten för otrohet hos partnern. ("Om han tar det så lättvindigt med mig, hurdan är han då mot andra?")

Kärleken är en så värdefull känsla att människor tillfogas djupa sår när den missbrukas och går sönder. Vi har fått en sårad generation.

PRESS FRÅN EGNA KRAV

Begreppet *osjälviskhet* var mycket svårt att förstå, tyckte jag till en början. Helt enkelt därför att nästan allt jag gjorde var motiverat av egen kärlek i en eller annan form.

När mitt intresse, min grupp intresse och mitt lands intresse kommer före ditt, din grupp och ditt lands intresse, uppstår konfrontation och bitterhet. Konflikt uppstår när mer än en person vill ha samma sak. De flesta äktenskapshaverier kan skyllas på olika variationer av detta tema. Osjälviskhet betyder att vi inte längre är mest upptagna av oss själva. Att leva för andra befriar oss från pressen från våra egna krav.

BOTEMEDEL MOT STRESS

Likgiltighet, hat och fruktan är vår tids kännetecken. *Kärleken* upphäver alla tre.

Vi har i Storbritannien en befolkningsgrupp som ursprungligen fördes som slavar från Afrika till Västindien. Vi minns historier från slavskepen om hur en del av lasten lämpades över bord, när det föll sig så.

Generationer senare har några av slavarnas ättlingar kommit till Storbritannien för att ta hand om de jobb vi inte vill ha. Under den ekonomiska krisen lämpar vi dem gärna över bord igen. Många av dem är arbetslösa.

Brist på kärlek har producerat en anglosaxisk befolkning som är likgiltig mot de svarta. Man har glömt förfädernas oförrätter, men man är full av fruktan för det tilltagande våldet i storstäderna. Å andra sidan har vi hatet från invandrargrupper som minns mycket väl.

Kärleken kan göra den ena gruppen villig att bli annorlunda och göra den andra villig att förlåta.

Absoluta moralnormer är inte bara riktiga. De är ett botemedel mot stress, både vår egen och andras.

Från Ny Verden, Oslo, nr 5 1982.

Dr Paul Tournier:

Den befriande "blixten"

Den välkände numera drygt 80-åriga schweiziske läkaren, psykoterapeuten och författaren Paul Tournier höll ett uppmärksammat anförande under den internationella hälsokonferensen i Caux i augusti i år. Han talade till ett auditorium av läkare, sköterskor, tandläkare och specialister på olika områden inom hälsovården.

Dr Tournier började med att tacksamt erinra om Frank Buchman, som starkt påverkat hans liv och som han en gång tillägnade sin första bok. "Gud inspirerade denna man", sade Tournier, "och det är till stor del genom honom, hans vänner och medarbetare som mitt liv blivit fruktbart och kunskapsrikat förmedla ett nytt perspektiv till läkaryrket." Vi återger här ett utdrag ur det personliga och informella föredraget.

Under de senaste 50 åren har jag troget hållit fast vid en anteckningsbok, där jag skriver ner de tankar som kommer till mig. Den utgör basen för mitt liv. Alla som tackat mig för mina böcker känner detta. De förstår hur beroende jag är av detta liv i stillhet i min tjänst där jag träffar människor som öppnar sina hjärtan för mig. Jag har upptäckt de väldiga problem som varje individ bär på och ofta har jag sagt till mig själv: "Vilka skrämmande hemligheter, vilka tunga bördor i varje människas liv!"

SJUKDOM KOMMER SÄLLAN AV EN SLUMP

Vi läkare undersöker, observerar, ställer diagnos. Men det är ytterligare en diagnos som behövs. Jag började tidigt inse hur starkt de personliga problemen påverkar hälsan. Sjukdom kommer sällan av en slump, mycket mera sällan än folk tror. Den har ofta byggts upp under årtal. Det finns ett sammanhang mellan hälsan och de inre problem som folk bär på, som de söker hjälp för utan att veta vem de ska vända sig till.

I den medicinska fakulteten undervisas vi i patologisk anatomi, fysiologi, psykologi. Vår utbildning täcker hela fältet av medicinsk vetenskap. Över hela världen finns det tusentals läkare som tar hänsyn endast till materiella vetenskapliga faktorer. Detta är naturligtvis nödvändigt. Ni förstår ju att jag inte är emot vetenskap, långt därifrån. Men detta är bara den synliga sidan av månen. Förutom den objektiva sidan finns den andra. Många läkare anar intuitivt att en hel mängd sjukdomar bara är uttryck för en inre tragedi, sårade känslor, misslyckanden, konflikter mellan man och hustru. Men hur ska en läkare kunna sätta fingret på detta? Han vet inte om han har någon hjälp att ge.

MAN BOTAR INTE MED GODA RÅD

Man botar inte folk med goda råd. Det som hjälper är den hjälp jag själv fick, när jag mötte människor som talade konkret om sin egen plåga, sina fördomar, sitt trots och sin flykt.

Läkare är rädda för att se problem blottas som de inte kan ge svar på. De fruktar inbillningar. De måste hjälpas till att förstå, att

patienten först måste inspireras att tala ut och lätta på det inre trycket. På det sättet startar den läkande processen och människan göres fri.

Detta var mitt eget experiment. Jag var en vanlig praktiserande läkare, en husläkare, och trodde jag kände mina patienter väl. Då började de plötsligt tala till mig på en djupare nivå. Hur djup den nivån är beror på hur mycket vi ställer oss till förfogande. Jag slogs genast av att många av deras problem rörde sig om ett val mellan uppror och acceptering. Sårande erfarenheter väcker alltid trots, och svaret ligger alltid i att acceptera. Men man hjälper aldrig någon med att säga: "Du måste acceptera". Läkaren måste inse att det finns ett samband – inte en kedja av materiell orsak och verkan, men ett andligt samband – mellan patientens acceptering av sitt svåra och läkarens acceptering av sitt.

PRATSTUND VID BRASAN

Det fanns en läkare som gjorde mycket mer än jag för att hjälpa praktiserande medicinare att förstå patienters personliga problem. Michael Balint var en ungersk psykoanalytiker som var flykting i London under Hitlertiden. När jag läste hans arbeten sa jag till mig själv att detta var precis vad jag försökt i 30 år. Jag har ofta sagt till mina kolleger: "Ni ställer alltid frågor. På det sättet samlar ni bara ihop en packe vetenskapliga handlingar. Låt folk prata i stället, prata fritt, om det så tar en timme. Ingen annan än patienten själv kan tala om för er hur hans problem ser ut."

Det var så jag började. Ofta när patienterna öppnade ett samtal och jag anade vart det bar hän, brukade jag säga: "Hör ni, den här konsultationen är nog för kort, andra sitter i väntrummet. Kom hem till mig i kväll så kan vi ha en pratstund vid brasan, och då inte mellan läkare och patient utan mellan människa och människa." Och vid brasan var atmosfären helt anorlunda.

Visst fanns en klar skillnad mellan Michael Balint och mig. Psykoanalytiker förblir vetenskapsmän. De vill betrakta problem rent vetenskapligt. Jag måste erkänna att de varit mycket

vänliga mot mig ändå. De frågade mig:

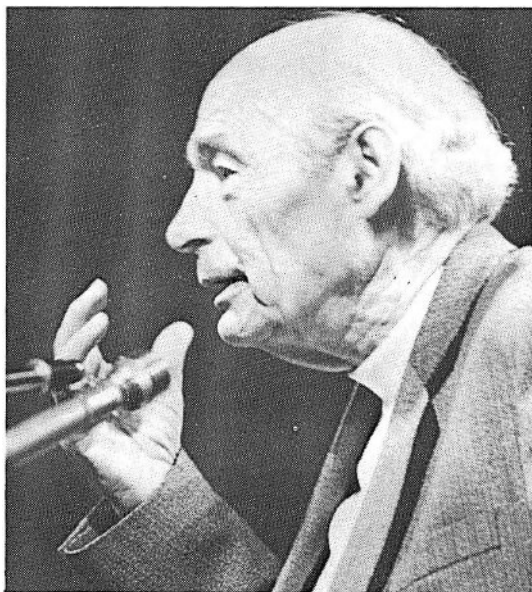
"Hur bär du dig åt?"

"Jag vet inte", sa jag.

"Men din metod då?"

"Jag har ingen."

Det förbluffade dem. De blev förvirrade av att jag bröt med en av huvudreglerna i psykoanalysen – läkarens moraliska neutralitet. Min vana att tala om egna erfarenheter, t o m om min tro, blev en stötesten för mina kolleger. Jag gick tvärs emot den första regel vi lärde oss, nämligen att vi skulle vara som en tom filmduk på vilken patienten kunde projicera de bilder han ville. Det betydde att det inte fick finnas några bilder i förväg på duken. Jag ansågs alltså som ett problem till att börja med.

Dr Paul Tournier

Men helt nyligen läste jag en bok som dr Balint arbetat med före sin död, med titeln "Sex minuter per patient". Detta tycks vara rutinen i England, medellängden på ett läkarbesök. Den fråga som Balint och hans hustru – som fullbordat hans bok – ställer är denna: "Hur kan läkare ge en vård som går djupare?" Balint hade uppfunnit ett nytt uttryck som slog mig. Det var ordet "blix". Ingen förklaring ges, men var och en förstår. I ett visst ögonblick kan en blix slå ner, ett äkta möte mellan läkare och patient. Denna blix måste vara något som inte är rationellt eller vetenskapligt. Det är ett sammanträffande, en känsla, som jag personligen ville kalla "kommunion" – det ord för gemenskap som också betyder nattvard. Ibland sker faktiskt detta möte utan att ett ord blir sagt – en blix slår ner. Balint och hans hustru skriver: "Det mötet är oföreglömligt". Där står de alltså på randen till det irrationella, men de tvekar att passera klyftan därför att det alltid inpräntats i dem en plikt att förbli objektiva.

Balints ord "blix" avslöjar en kurtis med det irrationella. Han fattar att det element som saknas i den medicinska vården är något som inte är vetenskapligt. Det är möjligt för varje människa att ge uttryck åt sitt innersta och

pröva ett nytt sätt att leva. Detta kan hända på ett ögonblick, t o m under en sex minuters konsultation. Här finns något som undandrar sig objektiv analys. Det är ett möte mellan två – eller tre? Som jag ser det finns det en gudomlig verklighet i blixten, även när den inträffar mellan en psykoanalytiker utan tro och en patient utan tro.

VÅRT VETENSKAPLIGA FÄNGELSE

Varken patient eller doktor glömmer blixten. Det är en erfarenhet, något man upplever. Naturligtvis skulle Balint säga att det är en psykologisk erfarenhet. Jag vidhåller att det är en andlig erfarenhet, ett ögonblick då Gud talar. Och då befrias människor från det förflutnas börda.

Vår uppgift är alltså att hjälpa läkare att fly från sitt vetenskapliga fängelse. Det betyder inte att de inte längre är vetenskapsmän, men de måste förstå att läkekonst är mer än vetenskap.

"Blixten" berör inte bara människans psykologiska sida utan också den religiösa. Jag kan alltid säga till mig själv: "Den här patienten har skickats hit av Gud. Han har problem som Gud kan lösa, inte jag. Jag måste välkomna honom och göra mig beredd på detta personliga möte." Det fordrar att läkaren stiger ned från sin vetenskapliga piedestal. Här ligger meningens i mina braskvällar och i Balints utsträckta "blix"-samtal.

Det finns ett blixtnedslag, hävdar jag, där det finns ett verkligt givande och tagande. Den vetenskapliga attityden är den motsatta, på ena sidan den person som vet och på den andra sidan den som ingenting vet. Det finns ingen symmetri när läkaren vet och ger order medan patienten bara lyder. Vi läkare vet mer om patologi men om sin egen sjukdom vet patienten mer. Han vet att plågorna blir dubbelt så svåra på grund av de problem han ältar under sömnlösa nätter.

VERKLIGT GIVANDE OCH TAGANDE

Många läkare gör allvarliga försök att få personlig kontakt med patienterna. De skulle gärna vilja få igång en diskussion. Men man kan diskutera begreppet personlighet ett helt liv utan att nå en levande kontakt med människor. Jag förklarar för mina kolleger: "Ni kan inte få den relationen utan att öppna er själva."

"Och hur gör man det?" frågar en av dem.

"All right, i kväll får du berätta om ditt eget liv."

Jag träffar min kollega på kvällen där han sitter och svettas framför ett tomt pappersark.

"Så, herr professor", säger jag, "går det inte bra?"

"Jag har ingenting att säga."

"Vadå? Du har levt i 40 år utan att någonting hänt?"

"Det är klart att jag som alla andra dricker

Forts. sid. 6

Inte en arbetsdag förlorad

När oljekrisen satte in fick den också märkbara följderna inom guldsmedsindustrin i hela världen. Guld- och silverpriserna tog onaturliga språng. I Finland var det många guldsmeder som fick lov att slå igen och göra ett avbrott i produktionen. Man ville vänta och se vad som skulle hända. Om vi i guldsmedsbranschen hade höjt våra priser i takt med våra ökade kostnader skulle vi ha avskräckt alla våra kunder.

En kväll under den där tiden blev jag sittande kvar mycket sent på mitt kontor. Jag bollade med priser och siffror. Hur skulle jag hitta den mest lönsamma vägen för firman och samtidigt hålla landets bästa förögonen?

Jag föreställde mig hur alla firmans 50 anställda satt hemma hos sina familjer och tog emot alla deras frågor: "Ska du gå till jobbet i morgon? Hur länge har du det kvar? När kommer firman att läggas ner?" Jag såg för mig tvåhundra oroliga ansikten och det skar mig i hjärtat att tänka på dem.

Den natten kunde jag inte sova, så förtvivlad var jag. Visst skulle den enklaste och

mest lönsamma lösningen vara att avbryta produktionen i några månader. Men det ville jag inte göra.

På morgonen hade jag huvudvärk och kände mig tung om hjärtat. Som vanligt hade jag min stilla stund, med papper och penna till hands för att kunna skriva ner mina tankar. Men mitt huvud var tomt på idéer. Då öppnade jag Bibeln som jag också gör varje morgon, men jag var så tankspridd att jag slog upp den i början där jag sällan hittar något som passar för min dag. Men jag läste: "Mitt är silvret och mitt är guldet, säger Herren Sebaot. Frukta icke." Jag kunde inte tro mina ögon, men huvudvärken lättade och jag började urskilja en lösning.

Jag skyndade mig iväg till arbetet. Jag såg bara rädda ansikten. Men jag sammankallade alla de anställda. De kom mycket tysta, rädda att få höra det värsta.

— Om ingen annan tror på den här firman så gör i alla fall jag det, började jag. Vi ska fortsätta att tillverka smycken, men på ett annat sätt. Vi upphör med guldsmyckena, vi har

inte råd att köpa guld. Och vi upphör med de tunga smyckena.

— Vad återstår då? frågade någon.

— Jo, vi har brons, sade jag. Bronspriset har gått upp en del, men inte mer än att vi kan klara det. Vi koncentrerar oss på bronsmycken, tar de bästa modellerna från guld- och silvermycken och gör dem i brons. Vi ska göra silvermycken också, vi har silver, men vi gör dem inte i tunga modeller. Vi gör miniatyrer av de bästa och vi gör lättare modeller.

Vanligtvis behöver man två eller tre månader på sig för att få fram en ny modell till ett smycke. Originalen är nämligen alltid tillverkat för hand. Men aldrig har jag upplevt ett sådant samarbete som den gången i firman. På mindre än två månader hade vi femtio nya modeller klara och vi kunde skicka våra försäljare ut till femhundra detaljhandlare. De var tacksamma att få något att sälja, något som inspirerade dem att hålla butikerna öppna. Vi förlorade inte en dags arbete det året.

Sylvia Sarparanta

Forts. fr. sid. 5

mitt kaffe på morronen, uträttar ett och annat, men ingenting som kan vara av intresse för någon annan."

Vilket sätt att stoppa ner alla sina känslor! Jag försöker hjälpa honom.

"Förlorade du inte en son när han var liten?"
"O, det kan jag inte tala om", skriker han.

Men han får mod, han berättar, och kvällens atmosfär förändras.

Jag måste erkänna att jag är rädd att möta de sjuka, just därför att jag inte har någon teknik. Det vore så bekvämt med teknik, man behöver bara dra igång maskinen. Men det är inom oss som det väsentliga sker, och det betyder mellan oss och Gud. Det är i stillheten inför Gud som jag trots alla svårigheter upptäcker en bit i taget av de problem som förhindrar min gemenskap med andra. Vården av hela personligheten gäller alltså lika mycket läkarens person som patientens.

Redigering: Ingeborg Ekman

Ny Värld 1983

Nu är det dags att FÖRNYA PRENUMERATIONEN. Vi behåller samma låga pris kr 35:-.

NY VÄRLD är en ideell tidskrift som inte får tidskriftsstöd eller momsbefrielse.

Den som vill att NY VÄRLD når andra läsare än de fasta prenumeranterna är välkommen med en PRENUMERATIONSGAVA på valfritt belopp utöver de 35:-.

NÄSTA NUMMER utkommer i februari, en månad då svenska samveten ställs på prov.

"Ärlighet — varar den verkligen längst?" frågar sig många. Kring detta tema välkomnar vi läsarnas erfarenheter och tankar. Dessa bör vara hos redaktionen senast den 14 januari 1983.

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR

Redaktionen

TV-personlighet:

"Slåss mot illusionerna!"

Bland de mjukt böljande åsarna i östra delen av Sussex söder om London ligger en liten by som heter Mark Cross. Den har en butik, ett postkontor, en pub och en bensinmack. Uppe på höjden ligger en liten kyrka med tre kraftiga, om än vindpinade tallar vid östra gaveln.

Alan Thornhill, präst i anglikanska kyrkan, har haft hand om gudstjänsterna i Mark Cross i sex år. När han började kände han två personer i församlingen något litet. De flesta känner honom nu som "sin" präst. Att Alan Thornhill dessutom är författare till flera böcker, teaterpjäser och musikalerna har kanske gradvis gått upp för dem.

— Tro inte att Englands små lantliga byar är utan betydelse! säger Alan Thornhill. De kan vara dyrbara skattgömmor för verkliga värden i tiden. Storstädernas råa ödslighet kommer ut i tidningsrubrikerna. Men i byarna på landet kan det finnas en kvalitet och en omsorg som alla människor har behov av.

Tanken ledde till ett initiativ, en plan som blev verklighet i mitten av november i Mark Cross. Då hölls en festvecka, kallad "Celebration of Faith, Family and Freedom".

— Tron, familjen och friheten är våra tre viktigaste ägodelar, framhöll Thornhill vid festveckans början. De är värda mer än video och minidatorer eller t o m vår årliga indexreglerade löneökning. De är, trots alla angrepp de utsätts för, vårt kapital. Om vi inte sköter det och ser till att det förräntar sig, kan det vara försvunnet just när vi som bäst behöver det.

Journalisten och författaren Malcolm Muggeridge är bosatt i en annan liten by i östra Sussex. Han har blivit känd i vida kretsar först som rebell och sökare av ett lyckorike i Sovjet. Senare skötte han satirens vassa penna som redaktör för tidskriften Punch. Men mest bekant blev han då han övergick

till att öppet bekänna en kristen tro. Hans genombrott i den riktningen kom då han som TV-redaktör var med om att filma Moder Teresa och hennes arbete bland fattiga och döende i Calcuttas slum. Sedan dess har han skrivit många böcker och framträtt i otaliga TV-program.

Tillsammans med Alan Thornhill har Malcolm Muggeridge skrivit pjäsen "Sentenced to

colm Muggeridge. Det är möjligt att den är djävulens uppfinning för att få hyggliga människor att tåga. Det andra framgångsrika knepet han använder är att få oss att tro att han inte existerar! Nej, mina vänner, vi är tvungna att slåss som tigrar mot illusionernas falska världar. De brer ut sig alltmer i TV och massmedia.

Vi som bor på landet ser hur

"Vi som bor på landet.. Malcolm Muggeridge med Alan Thornhill

Life" (Livsdömd) — ett inlägg i debatten om dödshjälp.

Malcolm och Kitty Muggeridge inbjöd familjen Thornhill med tjugofem vänner från Mark Cross. Muggeridge ledde diskussionen under temat: "Vad är verklighet?"

Som verklighet ville han själv beteckna Gud, Kristus och de byggnader och konstverk som manifesterat de andliga värdena genom tiderna:

— Medeltida kyrkor som rests till Guds ära har stått sig på ett förunderligt sätt. Kommer det att finnas en enda bok eller byggnad från vår tid som kan intressera folk lika mycket?

Någon ställde frågan om Muggeridge trodde att pendeln snart skulle svänga om från omoral, pornografi etc. Är inte folk tillräckligt trötta på allt det där?

— Tyvärr tror jag inte på den svängande pendeln, svarade Mal-

colm Muggeridge. Det är möjligt att den är djävulens uppfinning för att få hyggliga människor att tåga. Det andra framgångsrika knepet han använder är att få oss att tro att han inte existerar! Nej, mina vänner, vi är tvungna att slåss som tigrar mot illusionernas falska världar. De brer ut sig alltmer i TV och massmedia.

— Hur kan då vi som kristna bli bättre på att hjälpa andra? undrade en storvuxen farmare. Vi gör så gott vi kan för att leva på ett riktigt sätt själva.

— Ni ska inte underskatta vad det betyder, svarade Muggeridge. Tro inte att det spelar någon roll om det sker i större eller mindre skala. Men vi behöver hjälpas åt med att få in en samhällssyn i det allmänna medvetandet, där vi alla är en familj och Gud är vår Far. Det är faktiskt sant att han vill hjälpa oss!

Gerd Jonzon

Zimbabwe: Livet på Coolmoreen Farm

Det känns lite märkligt att sitta här med bar överkropp och fläkten svalkande och skriva ett julbrev. Men så är vi på andra sidan ekvatorn med årstiderna spegelvända och svarta människor runt omkring oss.

Coolmoreen Farm, som gården heter där vi bor, ligger mitt i landet och just innanför stadsgränsen till Gweru. Samtidigt som vi är en produktiv gård fungerar vi som ett centrum för moralisk upprustning. En mycket lyckad kombination.

Gården är ett paradiset för Kjersti 5 år och Truls 3 år. När vi först kom hit för snart ett år sen bodde vi alldeles intill hönshuset. Och så snart barnen vaknade var de ute hos hönsen och hade kul tills det var dags för frukost. De dagsgamla kycklingarna var de första kelgrisarna. När Truls försvann och vi inte kunde hitta honom, var han med 90 % säkerhet ensam inne hos kycklingarna. Kycklingmjöl överallt på kläderna och i ansiktet och med ett par "kelgrisar" i händerna. När barnen blev lite mer hemtama gick de ner till mjölkningshuset och kollade när korna mjölkades och hälsade på kalvarna. Sen fick de sitta på flaket bland mjölkspannar och åka med mjölk bilen upp till hu-

set. Innan mjölken körs till mejeriet säljer vi till arbetarna på gården och då får Kjersti och Truls hjälpa till.

Genom industriseminarier har *Coolmoreen Farm* börjat bli ett begrepp i industrikretsar. Under de informella samlingarna i trädens skugga kan det hetta till när anställda och arbetsgivare säger sitt hjärtas mening. Men stillheten och friden, stimulerad av Guds ande, har öppnat nya perspektiv på problemen. Exemplet är många hur nytt samarbete fötts här och utvecklats senare på arbetsplatserna. Ett exempel: Ordföranden i en arbetarkommitté brukade bara kliva in till personalchefen när det behagade honom. Vidare gav ordföranden aldrig personalchefen en chans att tänka igenom de krav han hade. Efter ett veckoslut på *Coolmoreen Farm* gav ordföranden personalchefen sju dagar att tänka igenom hans krav, därför att de funnit ett nytt förtroende för varandra. De gjorde också upp om när de skulle träffas, så att personalchefen kunde få arbetsro.

Flera gånger har motorn till äggkläckningsmaskinen gett upp. För inte så länge sen var det dags igen. Naturligtvis hände det under veckoslutet. Som tur

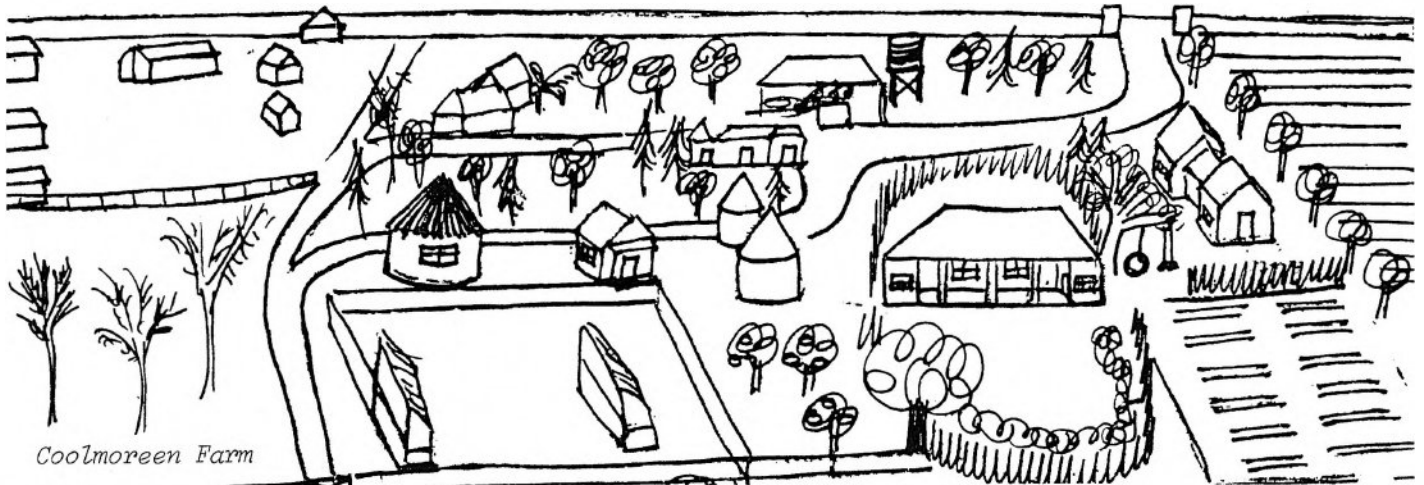
Utgivarkorsband
Bilaga: Inbetalningskort

var hade vi en reservmotor. Men vid monteringen föll den i golvet och gav upp. Enda chansen var en montör som varit här tidigare. Men hur få tag på honom? – Vi bad Gud ta hand om de 500 – 600 äggen och att vi skulle få kontakt med montören.

Efter en dags sökande och många förvecklingar fick vi tag på montören. Han lämnade sin 16 månader gamle son i en väns vård och kom och fixade motorn. Två gånger sa han: "Ni hade tur som fick tag i mig på det numret. Jag är inte där i vanliga fall!"

Så till slut en solskenshistoria. På vår telefon måste man slå nollan för att komma ut på linjen. Kjersti får lov att svara på vårt rum om det är lokalt inom gården. En präst var här på besök och skulle ringa biskopen, men glömde slå nollan. Utan att ana detta fick han Kjersti på tråden. "Är detta hos biskopen?" frågade prästen. – Tyst i andra ändan. – "Är din pappa biskop?" undrade prästen. – "Nej, min pappa är bara en pappa", sa Kjersti.

Jan och Ingrid Franzon

Coolmoreen Farm

ny
värld

Ny Värld, organ för Stiftelsen för Moralisk upprustning, utkommer med 6 nummer per år. Utgivare: Idé och Kultur, Sveavägen 34, 6 tr, 111 34 Stockholm. Tel. 08/10 34 56. Prenumerationspris per kalenderår: Sverige och Finland Skr 35:—, postgiro 70 98 70-0, Idé och Kultur, Stockholm. Lösnummerpris: Skr 3:50. Ansv. utgiv.: Lennart Sjögren. I redaktionen: Håkan Ahlman, Gunlög Fur, Bror och Gerd Jonzon, Nils-Erik och Ann-Kristin Särnbrink. Produktion: Lars Rengfelt. Distribution: Alf Söderlund. ISSN 0347-2272. Schmidts Boktryckeri AB, Helsingborg 1982.